

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO POMORSKIEGO

Rok VII

TORUŃ, dnia 10 stycznia 1939 r.

Nr 1

T R E Ś Ć :

CZĘŚĆ URZĘDOWA:

Poz.	Str.	Poz.	Str.
1. W sprawie zaopatrywania urzędów i instytucji administracji państwowej w maszyny do pisania marki „F. K.”	1	12. Komunikat w sprawie filmu p. t. „Echa robinsonady na wyspie Kościuszki”	9
2. W sprawie głównych założeń wychowania fizycznego	3	13. Komunikat w sprawie książki p. t. „Luna nad Hiszpanią”	9
3. W sprawie konkursów na stypendia	4	14. Komunikat w sprawie filmu p. t. „Królewna Śnieżka”	9
4. W sprawie korzystania z bibliotek policyjnych przez młodzież szkolną	4	15. Komunikat w sprawie mapy p. t. „Tatry od północy”	9
5. W sprawie udzielania ulg podatkowych w umowach, zawieranych przez urzędy i przedsiębiorstwa państwowe	5	16. Komunikat w sprawie odczytów o Śląsku p. Maucha Alojzego	9
6. W sprawie opłat stemplowych od podań i poświadczeń	6	17. Ruch służbowy	9
7. Wypłata pensji za order „Virtuti Militari” za rok 1939	7	18. Sprostowanie	10
8. Podziękowanie za hojny dar Dyrekcji Lasów Państwowych dla publicznych szkół powszechnych	7		
9. Imprezy Tow. „Polska Opera Lądowa”	8		
10. Konkurs na stanowisko kierowniczkę Państwowej Szkoły Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w Malinowie	8		
11. Komunikat w powiastkach propagujących walkę z jaglicą	8		

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA:

19. Trzydniowa konferencja w sprawie oświaty pozaszkolnej na Wielkim Pomorzu	10
20. Komunikat Instytutu Bałtyckiego w sprawie atlasu etnograficznego	11
21. Komunikat w sprawie delegatów Państwowej Rady Ochrony Przyrody	11
22. Odezwa Ligi Morskiej i Kolonialnej Okręgu Pomorskiego do Nauczycielstwa Pomorskiego	12
23. Wykaz dzieł nabytych przez Okręgową Bibliotekę Pedagogiczną Kurat. O. S. Pom. w Toruniu	14
24. Nowe wydawnictwa	18

CZĘŚĆ URZĘDOWA

1.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Nr I AG — 15—12/38

Warszawa, dnia 24 listopada 1938 r.

Maszyny do pisania.

Biblioteka Jagiellońska

1002296217

Nawiązując do zarządzenia z dnia 6 kwietnia 1937 r. Nr I AG—15/7/37 w sprawie kupna maszyn do pisania „F. K.” Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia na podstawie pisma Prezydium Rady Ministrów z dnia 18 listopada 1938 r. Nr 123—7/13, że okólnik Pana Prezesa Rady Ministrów Nr 8 z dnia 24 marca 1937 r. L. 123—7/4 nie przewidu-

2810

14

CZASOP.

7 (1939)

je wyjątkowych okoliczności, usprawiedliwiających nabywanie przez urzędy i instytucje administracji państwowej maszyn do pisania zagranicznego pochodzenia.

Jednocześnie Prezydjum Rady Ministrów zawiadomiło, że Państwowe Wytwórnie Uzbrojenia przy sprzedażach nowych maszyn do pisania „F. K.” przyjmują na poczet ceny kupna maszyny używane po oszacowaniu ich przez komisję z udziałem przedstawiciela P. U. W.

Nadto Prezydjum Rady Ministrów otrzymało zawiadomienie od Państwowych Wytwórni Uzbrojenia, że maszyny do pisania portable „Mała F. K.” prawdopodobnie ukażą się w sprzedaży w końcu listopada lub w grudniu b. r. i już obecnie można skierować zapotrzebowanie na te maszyny do Państwowych Wytwórni Uzbrojenia ze wskazaniem potrzebnej ilości i terminów, w jakich maszyny mają być dostarczone. Cena tej maszyny wynosi około 275 złotych.

Dyrektor Departamentu:

(—) A. Nowak

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 38173/38

Toruń, dnia 16 grudnia 1938 r.

Maszyny do pisania.

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom wszystkich państwowych szkół w Okręgu.

powyższe podają do wiadomości i stosowania.

Jednocześnie załączam odpis pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 6 kwietnia 1937 r. nr I AG — 15/7/37.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) Dr Antoni Ryniewicz.

1 załącznik.

Odpis z odpisu.

Załącznik do nr O — 38173/38.

Prezes Rady Ministrów
L. 123/7/4

Warszawa, dnia 24 marca 1937 r.

W sprawie zaopatrywania urzędów
i instytucji administracji państwowej
w maszyny marki „FK”.

Okólnik Nr 8

Do

Panów Ministrów (wszystkich)
(prócz Spraw Wojskowych)

Prezes Rady Ministrów w okólniku z dnia 9 grudnia 1931 r. Nr 16315/III wskazał na potrzebę zaopatrywania się urzędów i instytucyj państwowych w maszyny do pisania marki „FK”, produkowane przez Państwową Fabrykę Karabinów, nieustępujące pod względem jakości materiału, sposobu budowy i ceny — maszynom do pisania pochodzenia zagranicznego.

Również Ministerstwo Spraw Wojskowych zwracało się w sprawie tej bezpośrednio do PP Ministrów (pismo z dnia 25. VI. 1934 r. L. 00780/Ws. I/1189/PW, wskazując na konieczność powiększenia produkcji maszyn „FK” celem obniżenia kosztów. To — zdaniem Ministerstwa — da się osiągnąć, gdy wszystkie władze, urzędy, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe oraz instytucje prawa publicznego będą się zaopatrywały wyłącznie w maszyny do pisania „FK.”

Mimo tych wskazań niektóre urzędy i instytucje państwowe, a zwłaszcza samorządowe, zakupywały nadal maszyny do pisania pochodzenia zagranicznego.

W związku z tym proszę Pana Ministra o przypomnienie podległym (nadzorowanym) urzędom i instytucjom wydanych w tej materii zarządzeń i zaleceń i stosowanie właściwych środków celem skutecznego ich wykonania.

Urzędników, którzy nie zastosowują się do powyższych dyrektyw, należy pociągnąć do odpowiedzialności służbowej, a cenę nabywanych maszyn produkcji niekrajowej pokrywać z ich poborów.

Prezes Rady Ministrów

(—) Sławoj Składkowski

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Nr I AG — 15/7/37

Warszawa, dnia 6 kwietnia 1937 r.

Maszyny do pisania „FK”.

W związku z komunikatem Nr I Org.—1412/1/33 (Dz. Urz. M-stwa W. R. i O. P. Nr 7 z 20. VII. 1933) — do wiadomości i stosowania.

Minister
(—) W. Świętosławski.

2.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr 67

z dnia 14 grudnia 1938 r. (II W — 11414/38)

w sprawie głównych założeń wychowania fizycznego.

Spostrzeżenia wizytacyjne z ostatniego okresu czasu pozwalają na wyprowadzenie wniosku, że zasadnicze założenia wychowania fizycznego są często w pracy szkolnej mylnie interpretowane i wskutek tego realizowane w niewłaściwy sposób. Niejednokrotnie przyczyniają się do takiego stanu rzeczy wpływy czynników postronnych, nie uwzględniających dostatecznie postulatów wychowawczych szkoły.

Zwracam wobec tego uwagę PP. Kuratorów na główne tezy wychowawcze i proszę o rozważenie nasuwających się zagadnień organizacyjnych w związku z koniecznością pełnego realizowania pomimo trudności budżetowych celów wychowania fizycznego. W pracę tę należy wciągnąć wszystkich wizytatorów i instruktorów kuratorskich, inspektorów szkolnych oraz członków rad pedagogicznych wszystkich typów szkół.

I. Wychowanie fizyczne tworzy jeden ze zrębów jednolitej w swej strukturze szkoły, która ma za zadanie zgodnie z obowiązującymi statutami dać młodzieży wyrobienie religijno-moralne, narodowo-państwowe, umysłowe i fizyczne.

II. Wychowanie fizyczne musi być wobec tego przedmiotem stałej troski nie tylko nauczyciela ćwiczeń cielesnych, lecz całego grona nauczycielskiego z lekarzem szkolnym oraz dyrektorem względnie kierownikiem szkoły na czele.

Każdy członek rady pedagogicznej (nie tylko nauczyciel ćwiczeń cielesnych) powinien wywierać swój wpływ, zwracając np. uwagę na należyłą postawę ucznia, na odpowiednie wykorzystanie czasu, odpowiednie zachowanie na przerwach między lekcjami, na zajęciach pozalekcyjnych, na należyłą organizację wycieczek.

Każdy nauczyciel powinien również w granicach możliwości realizacyjnych troszczyć się o należyte warunki higieniczne życia ucznia.

Stosunek każdego nauczyciela do tych zagadnień musi być pozytywny i nacechowany zrozuśmieniem ważności wychowania fizycznego.

Ta sama zasada obowiązuje na szczeblu inspektoratów i kuratoriów, zarówno w ręku wizytatorów i instruktorów w. f. jak i wizatorów

i instruktorów wszystkich rodzajów szkolnictwa.

III. Zgodnie z programami nauczania należy na podstawie zarządzenia Ministra W. R. i O. P. oraz Ministra Spraw Wojskowych z dnia 10 września 1937 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 12 z r. 1937 poz. 369) podporządkować cele wychowania fizycznego celom przysposobienia młodzieży do obrony w kraju.

„Wychowanie fizyczne młodzieży powinno oprzeć się na pierwiastkach tkwiących w ideologii spartańskiej, a więc mieć na celu urabianie mocnego charakteru, fizycznego i moralnego hartu oraz naturalnej odporności na przeciwnictwa i ujemne przejawy życiowe“, stanowiąc zaś podstawę przysposobienia wojskowego, ma na celu „przygotowanie młodzieży do spełnienia tych zadań, jakie stają przed nią w związku z obroną Państwa“.

Przez takie postawienie sprawy cele wychowania fizycznego uzyskają wyraźne ramy i nabiorą cech użytecznych.

IV. Wychowanie fizyczne powinno przynosić wyniki zdrowotne, stanowiąc w oparciu o lekarza szkolnego podstawę prawidłowego rozwoju fizycznego młodzieży i przeciwdziałając szkodom wynikającym z długiego siedzenia w szkole i w domu w czasie nauki i przygotowania lekcji.

Wychowanie fizyczne powinno zaszczepiać w wychowanku zamiłowanie do stałego czuwania nad sprawnością i rozwojem organizmu.

V. Podporządkowanie celów wychowania fizycznego celom przysposobienia młodzieży do obrony kraju obejmuje wszystkie działy wychowania fizycznego, a więc i sport szkolny, który został dopuszczony do szkoły pod postacią gier i zabaw w gimnazjum oraz przysposobienia sportowego w liceach.

VI. Sport szkolny nie może się zamienić na specjalizację sportową, zachodzi bowiem niebezpieczeństwo nadwyreżania pewnych narządów zbyt młodego i jeszcze mało odpornego organizmu. Dlatego sport szkolny został ograniczony ramami przysposobienia sportowego.

VII. Jako formy realizacyjne dla sportu szkolnego przewiduje się zajęcia w czasie lekcji ćwiczeń cielesnych, gier i zabaw oraz przysposobienia sportowego, przeznaczonych dla ogółu młodzieży.

Koła sportowe istniejące w szkołach obejmują młodzież o żywszych zainteresowaniach sportowych.

Zespoły młodzieży kilku szkół organizowane w szkole wyznaczonej przez władzę szkolną skupiają młodzież okazującą wybitne zainteresowania w poszczególnych rodzajach przysposobienia sportowego.

Udział młodzieży szkolnej w klubach sportowych nie jest dozwolony. Szkoły mogą natomiast korzystać z urządzeń sportowych klubów

oraz pomocy ich fachowych instruktorów sportowych pod kierunkiem jednakże odpowiedzialnego za program pracy nauczyciela ćwiczeń cielesnych.

VIII. Stanowiące ważny środek wychowawczy współzawodnictwo młodzieży powinno być utrzymane w granicach możliwości fizycznych, na których podstawie zostały ułożone programy nauczania i poddane również naczelnej zasadzie podporządkującej wychowanie fizyczne przysposobieniu wojskowemu.

Wynika stąd konieczność uwzględnienia w zawodach szkolnych przede wszystkim czynnika wysiłku zespołowego oraz usuwania tak szkodliwej dla zdrowia młodzieży szkolnej rekordomanii.

Proszę PP. Kuratorów o złożenie mi w terminie do dn. 1 marca 1939 r. sprawozdania. Sprawozdanie to winno zawierać najważniejsze spostrzeżenia i wnioski kuratoriów oparte na wynikach zebrań rad pedagogicznych, konferencji inspektorów szkolnych oraz posiedzeń międzywydziałowych. Zawiadamiam przy tym, że zasady organizowania zespołów złożonych z uczniów kilku szkół zostaną podane Kuratoriom do wiadomości z chwilą uruchomienia w nadchodzącym roku budżetowym odpowiednich środków pieniężnych. W związku z tym proszę o podanie mi w sprawozdaniach bardziej szczegółowych sugestii na ten temat uwzględniających zwłaszcza zagadnienie, jaki powinien być stosunek wspomnianych wyżej zespołów młodzieżowych do związków sportowych.

wz. Minister:

(—) *Jerzy Ferek-Bleszyński*

Otrzymują:

PP. Kuratorowie O. S.

P. Wojewoda Śląski

P. Kurator Liceum Krzemienieckiego

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego

Nr O — 41482/38

Toruń, dnia 9 stycznia 1939 r.

W sprawie głównych założeń wychowania fizycznego.

Panom Inspektorom Szkolnym oraz Dyrekcjom wszystkich szkół w Okręgu powyższe podaję do wiadomości z poleceniem nadesłania sprawozdań, wymienionych w ustępie ostatnim okólnika nr 67 Pana Ministra Wyzn. Relig. i Ośw. Publ. z dnia 14 grudnia 1938 r. (II W — 11414/38) w terminie do dnia 15 lutego 1939 r.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

3.

Odpis.

Ministerstwo

Wyznań Religijnych i Oświecenia

Publicznego

Nr III — P — 7947/38

Warszawa, dnia 19 grudnia 1938 r.

Konkursy na stypendia.

Do Ministerstwa wpływa znaczna ilość podań od uczniów szkół zawodowych w sprawie stypendiów fundacyjnych, ogłaszanych w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa.

Ministerstwo prosi o wydanie polecenia dyrekcjom tych szkół aby: 1) udzielały zainteresowanym uczniom szczegółowych informacji o warunkach ubiegania się o wymienione stypendia, i 2) pouczyły uczniów lub ich opiekunów, że podania powinny być należycie udokumentowane i zawierać bezwzględnie nazwę tylko tej fundacji, o którą ubiega się kandydat.

Podania nieodpowiadające powyższym warunkom nie będą rozpatrywane.

Dyrektor Departamentu:

(—) *J. Firewicz*

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego

Nr O — 41956/38

Toruń, dnia 27 grudnia 1938 r.

Konkursy na stypendia.

Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół zawodowych w Okręgu powyższe podaję do wiadomości i przestrzegania.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

4.

Odpis.

M. S. W.

Komenda Główna

Policji Państwowej

Nr I — 43247

Warszawa, dnia 15 grudnia 1938 r.

Pilne.

Korzystanie z bibliotek polic. przez młodzież szkolną — zarządzenie.

Do

(według rozdzielnika)

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z uznaniem stwierdziło, że z powodu braku należycie zaopatrzonych bibliotek szkolnych — młodzież szkolna w szerokim zakresie korzysta z księgozbiorów bibliotek policyjnych zwłaszcza z bibliotek komend powiatowych i miast.

Udostępnienie uczącej się młodzieży szkolnej korzystania z bibliotek policyjnych — jest z jednej strony zjawiskiem społecznie wysoce dodatnim, z drugiej zaś budzi u miarodajnych czynników pewne obawy, ażeby nieodpowiedni dobór książek nie wpłynął ujemnie na wychowanie moralne młodzieży.

W trosce o zdrowie moralne dzieci i młodzieży proszę PP. Komendantów Wojewódzkich (P. Komendanta m. st. Warszawy) o wydanie zarządzenia, ażeby biblioteki policyjne ze swoich księgozbiorów wypożyczaly młodzieży tylko książki dla niej odpowiednie, tj. bądź książki, zatwierdzone przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jako lekturę szkolną dla szkół powszechnych i gimnazjów, bądź też książki, których spis podała w swoim katalogu p. t. „Wybór książek dla dzieci i młodzieży“ Poradnia Biblioteczna Związku Bibliotekarzy Polskich (Warszawa, ul. Marszałkowska nr 69).

Najnowsze zestawienie książek, odpowiednich dla dzieci i młodzieży poza lekturą szkolną, obejmuje biuletyn dwumiesięczny Poradni Bibliotecznej p. t. „Przewodnik Literacki i Naukowy“, zalecony do użytku bibliotek policyjnych pismem K. G. nr In. — 18285 z dnia 7. V. 1938 r. W każdej bibliotece policyjnej, z której korzystają dzieci i młodzież szkolna powinny się znajdować: a) katalog (wykaz) książek, zatwierdzonych przez Ministerstwo W. R. i O. P., jako lektura szkolna; b) zalecony przez K. G. do użytku bibliotek policyjnych „Przewodnik Literacki i Naukowy“ (biuletyn dwumiesięczny, wydawnictwo Poradni Bibliotecznej).

Ponadto przy wypożyczaniu książek z bibliotek policyjnych dla osób dorosłych tak z policji, jak i z poza policji — należy każdorazowo wypożyczających pouczać o tym, czy wypożyczona książka jest odpowiednia, czy też nieodpowiednia dla młodzieży. Zdarzają się przypadki, że wypożyczoną przez policjanta z biblioteki policyjnej książkę, czyta cała jego rodzina łącznie z dziećmi, nie zwracając zupełnie uwagi na jej treść, często bardzo szkodliwą dla zdrowia moralnego młodzieży.

Obowiązkiem moralnym każdego kierownika urzędu policyjnego powinna być nie tylko troska o wyniki służbowe policjanta, ale również troska o zdrowie moralne młodzieży w ogólności, a dzieci policjanta w szczególności.

Komendant Główny Policji Państwowej:

(—) *Zamorski, gen. bryg.*

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 42310/38

Toruń, dnia 2 stycznia 1939 r.

**Korzystanie z bibliotek polic.
przez młodzież szkolną — zarządzenie.**

Inspektoratom szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu.

powyższe podaję do wiadomości na podstawie pisma okólnego Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 21 grudnia 1938 r. nr II O. P. — 11464/38.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

5.

Odpis.

Minister Skarbu
Nr D. V. 27859/1/38

Warszawa, dnia 10 listopada 1938 r.

**Udzielenie ulg podatkowych w
umowach, zawieranych przez
urzędy i przedsiębiorstwa państwowe.**

Do

Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Stwierdziłem, że niektóre urzędy państwowe oraz przedsiębiorstwa i zakłady państwowe, posiadające osobowość prawną, przy zawieraniu różnego rodzaju umów z przedsiębiorcami i innymi kontrahentami wykazują brak znajomości przepisów prawnych z zakresu zwalniania stron od podatków bezpośrednich i opłat stemplowych.

Przy pertraktacjach, zwłaszcza z kontrahentami zagranicznymi, niejednokrotnie akceptowane są postanowienia co do ulg w zakresie podatków i opłat, jakich nie tylko prowadzące rokowania organa ale nawet Minister Skarbu nie może udzielić dla braku ustawowego upoważnienia.

Częstokroć w umowach takich znajduje się oświadczenie organu urzędowego, działającego imieniem Skarbu Państwa lub przedsiębiorstwa bądź zakładu państwowego, że należność podatkową albo opłatę stemplową poniesie w całości lub w części Skarb Państwa albo przedsiębiorstwo państwowe. Później zaś, w wyniku zawarcia takiej umowy, urząd lub przedsiębiorstwo

zwraca się do Ministerstwa Skarbu o zwolnienie od tej należności bądź umorzenia jej, podając z reguły, że nie posiada w swoim budżecie kwot, niezbędnych na pokrycie przejętej daniny.

Przyjmowanie w umowach przez Skarb Państwa lub przedsiębiorstwo państwowe zobowiązań co do zwolnienia od podatków i opłat, albo pokrycia za kontrahenta tych danin jest zasadniczo niepożądane zarówno ze względów ogólnogospodarczych jak i finansowo-administracyjnych.

Przed wszystkim zobowiązanie takie nie znajduje prawie nigdy istotnej rekompensaty w świadczeniach kontrahenta, a w najlepszym razie — świadczenia te są niewspółmierne do obciążenia Skarbu Państwa przez pozbawienie go należności podatkowej, z której ostatecznej wysokości nie zdają sobie często sprawy przedstawiciele instytucji państwowych, zawierających umowę. W rezultacie takie klauzule stwarzają dodatkowy zysk kontrahenta i powodują niezdrową gospodarczo sytuację niczym nieusprawiedliwionego uprzywilejowania pewnych przedsiębiorstw (częstokroć zagranicznych). Tymczasem względy zarówno na prestige Państwa, jak i na porządek prawny oraz na jednolitą, gospodarczo uzasadnioną, politykę ulg — wymagają powszechnego przestrzegania norm, ustalonych dla wszystkich płatników we właściwych ustawach i rozporządzeniach.

Z drugiej strony zasady racjonalnej administracji finansowej wymagają, aby każda należność i zobowiązanie Skarbu znajdowało swój bezpośredni i pełny wyraz w budżecie natomiast nie dopuszczają praktykowania „kompensat”, wyrażających się obniżeniem przychodu z podatków lub opłat stemplowych wzamian za zmniejszenie wydatków resortu czy przedsiębiorstwa, którego organ zawiera umowę z klauzulą zwolnień podatkowych.

Jako przedstawiciel Rządu, powołany do przestrzegania porządku w gospodarce publicznej, uważam za swój obowiązek prosić Pana Ministra, aby w uwzględnieniu wyżej wyłuszczonej motywów zechciał wydać zarządzenia, któreby zapobiegły na przyszłość ewentualnym niepożądanym posunięciom ze strony podległych Mu urzędów i przedsiębiorstw. W szczególności aby organa powołane do pertraktacji i zawierania umów nie tylko nie brały zobowiązań, lecz i nie składały obietnic kontrahentom w zakresie ulg podatkowych, a w zakresie opłat stemplowych — aby stosowały się ściśle do instrukcji z dnia 21 grudnia 1932 r. ogłoszonej w Nr 21 Monitora Polskiego z roku 1933.

O ile jednak nastąpią przypadki przyznawania w umowach kontrahentom urzędów i przedsiębiorstw państwowych ulg podatkowych albo przypadki przyjęcia zobowiązania pokrycia za kontrahenta podatków lub opłat to zobowiązania takie oczywiście będą musiały być dotrzy-

mywane w całości kosztem budżetu właściwego resortu, gdyż żadnych zwolnień w tym zakresie udzielać nie będę mógł.

Minister:

(—) E. Kwiatkowski

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego

Nr O — 40978/38

Toruń, dnia 19 grudnia 1938 r.

Udzielanie ulg podatkowych w umowach zawieranych przez urzędy i przedsiębiorstwa państwowe.

Do Inspektorów Szkolnych oraz Dyrekcji i Kierownictw wszystkich państwowych szkół w Okręgu.

Na podstawie pisma okólnego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 12 grudnia 1938 r. nr IR — 7695/38 powyższe zarządzenie Pana Ministra Skarbu podaje do wiadomości i stosowania w ślad za pismem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 13 lipca 1935 r. nr IR — 6421/35 w sprawie opłat stemplowych od umów, zawieranych imieniem Skarbu Państwa lub przedsiębiorstw i zakładów państwowych.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) Dr Antoni Ryniewicz

6.

Odpis.

Ministerstwo Skarbu
Nr D. V. 28414/5/38

Warszawa, dnia 17 listopada 1938 r.

Oplata stemplowa od podań i poświadczeń.

Na Nr B. P. 25227/38 z dnia
7 listopada 1938 r.

Do

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

I. Ministerstwo Skarbu oznajmia, że podania osób prywatnych o wskazanie adresu nauczycieli lub urzędników, którzy są lub byli na służbie państwowej, podlegają opłacie stemplowej w wysokości 5 zł i po 50 gr od każdego załącznika, na mocy art. 145 ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 64, poz. 404). Wyżej wymienione podania wolne są jednak od opłaty stemplowej w myśl art. 142 pkt. 5 u. o. s. o ile składane są przez członków rodzin nauczycieli lub urzędników.

II. Poświadczenie przez urząd państwowy własnoręczności podpisów funkcjonariuszów podlegają opłacie stemplowej w wysokości 1,50 zł od każdego poświadzonego podpisu na mocy art. 158 u. o. s. Suma jednak opłat za poświadczenie podpisów umieszczona na tym samym dokumencie, nie może przewyższać 5 zł.

III. Poświadczenie przez urząd państwowy zgodności odpisów i wyciągów, sporządzonych przez ten urząd i wydanych stronie, podlega opłacie stemplowej w wysokości 2 zł od każdej pełnej lub zaczętej stronicy na mocy art. 157 ust. 1 u. o. s. Poświadczenie zaś zgodności odpisów i wyciągów sporządzonych przez strony, podlega opłacie w wysokości 1 zł od każdej pełnej lub zaczętej strony na mocy art. 157 ust. 2 pkt. „b” u. o. s. Zgodnie z § 186 rozporządzenia z dnia 10 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 99, poz. 842) opłata, przewidziana w art. 157 u. o. s., nie może przewyższać kwoty, obliczonej w ten sposób, że powierzchnię wszystkich stronic, ustaloną w centymetrach kwadratowych dzieli się przez 875, a liczbę tą drogą otrzymaną, mnoży się przez właściwą stawkę, wymienioną w art. 157. Jeżeli z podziału przez 875 wynika liczba cała z ułamkiem, to zaokrągla się ją wzwyż do najbliższej liczby całej.

Za Naczelnika Wydziału:

(—) B. Tomaszewski
Radca

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 40722/38

Toruń, dnia 3 stycznia 1939 r.

Sprawa: **Opłaty stemplowe — wyjaśnienia.**

Inspektoratom Szkolnym w Okręgu na podstawie zarządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 12 grudnia 1938 r. nr BP. 26480/38 powyższe podaje do wiadomości i stosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz

7.

Ministerstwo Skarbu
L. D. III. 17562/4/38

Warszawa, dnia 12 grudnia 1938 r.

Wyplata pensji za order „Virtuti Militari” za rok 1939.

Do

wszystkich Izb Skarbowych i Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydział Skarbowy) w Katowicach.

Ministerstwo Skarbu zawiadamia, że wypłata pensji orderowej, przypadająca kawalerom orderu „Virtuti Militari” za rok 1939 ma być wypłacona na zasadach ustalonych zarządzeniem z dnia 4 marca 1929 r. L. D. III. 313/2 jednorazowo w pełnej wysokości w terminie od 2-go stycznia 1939 r. począwszy.

Pensja przypadająca kawalerom zatrudnionym wprawdzie w instytucjach wojskowych lecz nie będących w czynnej służbie wojskowej, ma być wypłacona nie przez właściwe władze wojskowe, lecz przez Kasy urzędów skarbowych na podstawie wykazów, którymi kawalerowie orderu będą objęci.

Dyrektor Departamentu:

(—) Nowak.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 33/39

Wyplata pensji za order „Virtuti Militari” za rok 1939.

Toruń, dnia 7 stycznia 1939 r.

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu. na podstawie pisma okólnego Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 29 grudnia 1938 r. nr IR. — 8559/38 powyższe podaje do wiadomości i poinformowania podległych pracowników, odznaczonych orderem „Virtuti Militari”.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz

8.

Podziękowanie za hojny dar Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu dla publicznych szkół powszechnych pomorskich.

(Nr I. — 37732/38)

Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu — podobnie jak w roku ubiegłym — i w tym roku w dniu 11 listopada obdarowała 85 publicznych szkół powszechnych Okręgu Szkolnego Pomorskiego, związanych gospodarczo z lasami państwowymi, cennymi pomocami naukowymi w wartości 6.619,21 zł.

W związku z tą akcją kulturalno— społeczną Dyrekcji Lasów Państwowych powiększył się stan posiadania pomocy naukowych przez publiczne szkoły powszechne na Pomorzu o:

- 1) 20 trzylampowych radioodbiorników, wartości 4.200 zł,
- 2) 3 strugnice 2 osobowe z kompletami narzędzi wartości 607,03 zł,
- 3) 5 globusów,
- 4) 18 map fizycznych Europy,
- 5) 8 map fizycznych Polski,
- 6) 243 obrazy historyczne,
- 7) 143 obrazy krajoznawcze,
- 8) 20 tablic „Sadownictwo w obrazach“,
- 9) 4 tablice „Grzyby jadalne i trujące“,
- 10) 2 metry demonstracyjne.

Wartość pomocy naukowych, wymienionych w punktach 3 do 10, wynosi 1812,18 zł.

Za ten hojny dar, który przyczyni się do podniesienia poziomu naukowego obdarowanych szkół, składam Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu tą drogą serdeczne podziękowanie.

Toruń, dnia 2 stycznia 1939 r.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego:

(—) *F. Kozanecki*

Naczelnik Wydziału

9.

Imprezy Tow. „Polska Opera Ludowa“.

Okólnik Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego z dnia 7 stycznia 1938 r. nr O — 481/39.

Do Dyrekcji szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych w Okręgu.

Na podstawie pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 31 grudnia 1938 r. nr II.W—10808/38 podaje do wiadomości, że „Polska Opera Ludowa“, pracując nad popularyzacją sztuki operowej wśród najszerszych warstw społeczeństwa, organizuje przedstawienia operowe, zwłaszcza na Kresach Wschodnich. Wystawione będą opery: „Halka“, „Verbum Nobile“, balet „Wesele w Ojcowie“ i t. p.

Zwracając uwagę na powyższe imprezy operowe równocześnie podkreślam konieczność przestrzegania wskazań zawartych w okólniku Ministerstwa W. R. i O. P. nr 84 z dnia 30 września 1935 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 10/35) w sprawie imprez, urządzanych w szkołach.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz*

10.

Konkurs na stanowisko kierowniczkę Państwowej Szkoły Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w Malinowie.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 11, poz. 343 z dnia 5 listopada 1938 r.).

Ministerstwo W. R. i O. P. ogłasza konkurs na stanowisko kierowniczkę Państwowej Szkoły Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w Malinowie.

O wymienione stanowisko mogą się ubiegać osoby, posiadające kwalifikacje do nauczania ogrodnictwa w szkołach przysposobienia gospodyń wiejskich oraz odpowiadające wymaganiom art. 12 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu obwieszczenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 9 listopada 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 873).

Do stanowiska tego przywiązane jest uposażenie, unormowane rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663) z uwzględnieniem zasad, wprowadzonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 781).

Podania, zaopatrzone niezbędnymi dokumentami, skierowane do Ministerstwa W. R. i O. P., wnosić należy w drodze służbowej do Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego najpóźniej w sześć tygodni od daty wyjścia niniejszego numeru Dziennika Urzędowego (Nr BP—21402/38).

11.

Komunikat o powiastkach propagujących walkę z jaglicą.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 5, poz. 148 z dnia 20 maja 1938 r.)

Sekcja Jaglicy Polskiego Tow. Okulistycznego wydała powiastki propagujące walkę z jaglicą:

1) Jak Wojtek swoją rodzinę od jaglicy ratował? w opracowaniu Dr Ludwika Rostkowskiego.

2) „Magdusine oczy“ w opracowaniu Dr Marii Bogusławskiej. Powiastki te nadają się do rozpowszechniania w szkołach powszechnych, zwłaszcza w okolicach, w których jaglica panuje. Pierwsza przeznaczona jest na teren wiejski.

Broszurki z powiastkami są do nabycia w Pol. Tow. Higienicznym (Warszawa, Karowa 31) w cenie 10 zł za 100 sztuk.

12.

Komunikat w sprawie filmu p. n. „Echa robinsonady na wyspie Kościuszki”.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w myśl okólnika Nr 84 z dnia 30 września 1938 r. (Dz. Urz. Min. Nr. 10) zezwoliło p. dr Stefanowi Jaroszowi na wyświetlenie w szkołach ogólnokształcących (średnich i powszechnych) oraz zawodowych filmu jego własnej produkcji p. t. „Echa robinsonady na wyspie Kościuszki” i na wygłoszenie prelekcji związanej z treścią filmu.

Ze względu na umiejętny dobór partii krajobrazowych, dobry montaż i wykonanie techniczne, film ten przedstawia duże walory kształcące, i może być uważany za pomoc szkolną w zakresie nauki geografii.

Podając powyższe do wiadomości na podstawie pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 grudnia 1938 r. Nr. II. S — 11279/38, Kuratorium prosi Inspektoraty Szkolne oraz Dyrekcje i Kierownictwa szkół o umożliwienie we własnym zakresie p. dr Jaroszowi wyświetlenia wspomnianego filmu dla młodzieży po jego zgłoszeniu się bezpośrednio w Dyrekcji wzgl. Kierownictwie szkoły. (Nr O — 41192/38).

13.

Komunikat w sprawie książki p. t. „Łuna nad Hiszpanią”.

Kuratorium wyraziło zgodę na rozesłanie przez Zarząd Okręgu Wojewódzkiego L. O. P. P. w Toruniu książki p. t. „Łuna nad Hiszpanią” do bibliotek dyrekcji gimnazjów ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych oraz inspektoratów szkolnych w Okręgu. (Nr 208/38).

14.

Komunikat w sprawie filmu p. t. „Królewna Śnieżka”.

Na podstawie pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 19 grudnia 1938 r. nr Szt. — 4046/38 Kuratorium poleca uwadze Inspektoratów Szkolnych oraz Dyrekcji i Kierownictw szkół film rysunkowo-kolorowy p. t. „Królewna Śnieżka” jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież szkolną od lat 10. (Nr O — 42226/38).

15.

Komunikat w sprawie mapy p. t. „Tatry od północy”.

Liga Popierania Turystyki wydała mapę p. t. „Tatry od północy”, przedstawiającą góry w sposób plastyczny.

Cena jednej mapy wynosi 3,— zł.

Wydawnictwo to pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 17 czerwca 1938 r. nr II. Pr. 15520/37 zostało zatwierdzone jako pomoc szkolna do użytku zbiorowego.

Do poszczególnych szkół zwrócić się Przedstawicielstwa Ligi Popierania Turystyki z odpowiednimi ofertami. (Nr O — 40486/38).

16.

Komunikat w sprawie odczytów o Śląsku p. Macha Alojzego.

W ślad za komunikatem, zamieszczonym w numerze 1 Dziennika Urzędowego Kuratorium O. S. Pom. z 1938 r. pod poz. 15, Kuratorium zawiadamia, że Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 29 grudnia 1938 r. nr II. S.—11369/38 przedłużyło p. Machowi Alojzemu zezwolenie na urządzenie odczytów o Śląsku na przeciąg całego roku kalendarzowego 1939 na obszarze Okręgów Szkolnych: Lubelskiego, Lwowskiego, Pomorskiego i Warszawskiego. (Nr O. — 32/39).

17.

Ruch służbowy.

Przeniesienia:

Pan Kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego przeniósł p. p. :

Chowańskiego Józefa, naucz. publ. szk. powsz. st. III nr 3 w Gnieźnie z dniem 1 stycznia 1939 r. na stanowisko naucz. do publ. szk. powsz. st. III nr. 9 im. H. Dąbrowskiego w Bydgoszczy.

Czarżyńską Idalię, naucz. publ. szk. powsz. st. III nr. 4 w Tczewie z dniem 1 stycznia 1939 r. na stanowisko naucz. do publ. szk. powsz. st. III im. St. Konarskiego w Bydgoszczy.

Dąbrowską Leokadię, naucz. publ. szk. powsz. w Niedźwiedziach, pow. wileński, z dniem 1 stycznia 1939 r. na stanowisko naucz. do publ. szk. powsz. III st. nr 1 w Chełmnie.

Dulińską Stefanię, naucz. publ. szk. powsz. III st. w Lidzbarku, pow. działdowskiego, z dniem 1 stycznia 1939 r. na stanowisko naucz. do publ. szk. powsz. III st. w Skarszewach, pow. kościerskiego.

Jarczewskiego Franciszka, naucz. I Państwowego Liceum i Gimnazjum im. Kr. Bolesława Chrobrego w Grudziądzu z dniem 1 stycznia 1939 r. na stanowisko naucz. do I Państwowego Liceum i Gimnazjum im. M. Kopernika w Toruniu.

Kańskiego Henryka, naucz. Państwowego Liceum Mechanicznego w Grudziądzu z dniem 1 stycznia 1939 r. na stanowisko naucz. do I-go Państw. Liceum i Gimn. im. Kr. Bolesława Chrobrego w Grudziądzu.

Okurowskiego Konstantyna księdza, naucz. religii publ. szk. powsz. st. III Nr 2 w Aleksandrowie Kuj. z dniem 1 stycznia 1939 r. na stanowisko naucz. rel. do publ. szk. powsz. st. III Nr 1 w Lipnie.

Radkego Jerzego, kierownika publ. szk. p. w Ostrowitem, pow. świeckiego, z dniem 1 stycznia 1939 r. na stanowisko naucz. do publ. szk. powsz. st. III Nr 5 w Grudziądzu.

Szumińskiego Jana, naucz. publ. szk. powsz. III st. im. St. Konarskiego w Bydgoszczy, z dn. 1 stycznia 1939 r. na stanowisko naucz. do publ. szk. powsz. st. III Nr 4 w Tczewie.

Wodzińską Stefanę, naucz. publ. szk. powsz. III st. Nr 2 w Rypinie z dniem 10 stycznia 1939 r. na stanowisko naucz. do publ. szk. powsz. III st. nr 1 w Rypinie.

18.

Sprostowanie.

W Dzienniku Urzędowym Kuratorium Okr. Szk. Pom. z dnia 10 sierpnia 1938 r., rok VI, Nr 7/8 pod poz. 165 tekst zamieszczony na str. 146 l. p. 67 wnień brzmieć następująco: „67. Prof. Rudysz Antoni...”. (Nr O — 36238/38).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

19.

Okręgowa Konferencja w sprawie oświaty pozaszkolnej na Wielkim Pomorzu.

Pod przewodnictwem Kuratora Okręgu Szk. Pomorskiego p. dra A. Ryniewicza odbyła się w Toruniu w dniach 5, 6 i 7 grudnia 1938 r. konferencja poświęcona sprawom oświaty pozaszkolnej na terenie Wielkiego Pomorza.

Prócz inspektorów szkolnych i instruktorów oświaty pozaszkolnej z całego Pomorza w konferencji udział wzięli: Naczelnik Wydziału Oświaty Pozaszkolnej p. A. Konewka i p. wizytator J. Dec — jako przedstawiciele Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, p. naczelnik S. Cichalewski jako delegat pana Wojewody Pomorskiego, pp.: kpt. W. Nowobilski i kpt. M. Mieczysławski jako delegaci D. O. K. VIII, p. kpt. J. Rusch z Okręgowego Urzędu W. F. i P. W., ks. prałat A. Ziemiński, ks. prob. M. Skonieczny, ks. M. Chwiłowicz, ks. J. Krystosik jako delegaci Kurii Biskupich w Pelplinie, Gniewie, Włocławku i Płocku, prezisi organizacji nauczycielskich, delegat Pomorskiej Izby Rolniczej, przedstawiciele polskich instytucji oświatowych w Gdańsku oraz Polskiego Związku Zachodniego. Nadto w obradach uczestniczyli pp.: naczelnicy wydziałów, wizytatorzy i instruktorzy o. p. z Kuratorium O. S. Pom.

Otwierając konferencję i witając zebranych pan kurator między innymi podkreślił, że obecność na tej urzędowej konferencji, poza przedstawicielami państwowych władz wojskowych i administracyjnych, także dużej liczby przedstawicieli duchowieństwa i dobrowolnych organizacji społecznych, nie jest tylko aktem kurtuazji ani przypadkiem. Wynika to z odrębnego charakteru oświaty pozaszkolnej. Jeżeli w innych działach swej pracy władze szkolne same są czynnikiem i kierowniczym i wykonawczym, to w tej właśnie dziedzinie oświaty pozaszkolnej najważniejszym czynnikiem wykonawczym jest samo społeczeństwo. Dlatego — obecność przedstawicieli tego społeczeństwa, ich opinie i uwagi mają dla Kuratorium wielką wagę.

Szczegółnej doniosłości prace te nabierają ostatnio także i z tego względu, że obejmują coraz szersze rzesze młodzieży przedpoborowej i podnosząc je na wyższy poziom moralny i umysłowy, prace te przyczyniają się do podniesienia obronności państwa.

Pan Kurator podziękował wszystkim reprezentowanym czynnikom za tak harmonijną współpracę w roku ubiegłym i wyraził przekonanie, że nowy rok szkolny dzięki tak pięknie zrealizowanej koordynacji da nie mniej pozytywne wyniki, niż rok ubiegły.

W imieniu Pana Wojewody Pomorskiego p. ministra Wł. Raczkiewicza, który z powodu nieobecności w Toruniu, nie mógł osobiście przybyć na konferencję, p. nacz. S. Cichalewski witając uczestników konferencji zaznaczył, że p. Wojewoda żywo interesuje się akcją kształcenia przedpoborowych i polecił mu w gorących słowach podziękować nauczycielstwu za ogrom tak poważnej pracy, która wydała bogaty plon. Równocześnie prosił o kontynuowanie pracy, która dla przyszłości Polski, a szczególnie Wielkiego Pomorza jest bardzo ważna. Ze strony admi-

nistracji Pan Naczelnik przyrzekł najdalej idącą pomoc.

Trzydniowe, bogate w treść obrady, poświęcone były głównie omówieniu wyników pracy w ubiegłym roku szkolnym i ustaleniu wytycznych we wszystkich działach pracy na rok bieżący. Nadto przepracowano takie zagadnienia specjalne, jak: zagadnienia regionalne na Pomorzu, zagadnienie spółdzielczości na Pomorzu, akcja teatralno-śpiewacza, współpraca z organizacjami społecznymi, wyzyskanie w pracy oświatowej czasopisma „Straż nad Wisłą”, radiofonizacja placówek oświatowych i inne.

Popołudnie drugiego dnia poświęcono na hospitację kursów Przysposobienia Oświatowego Przedpoborowych do Obrony Narodowej w Toruniu.

Z okazji zjazdu odbyło się także uroczyste przedstawienie w Teatrze Ziemi Pomorskiej sztuki p. t. „Rozum i Wiara”. Przed rozpoczęciem widowiska Pan Kurator wygłosił ze sceny słowo wstępne, w którym w głęboki sposób wykażał ideową łączność jaka zachodzi pomiędzy problemami, poruszonymi w wystawianej sztuce, a tymi jakie mają realizować w życiu codziennym pracownicy oświatowi.

Wygłoszone w pierwszym dniu obrad sprawozdania, poparte bogatym materiałem statystycznym, wykazały bardzo poważne wyniki na wszystkich odcinkach pracy oświatowej. Z placówek oświaty pozaszkolnej, prowadzonych przez władze szkolne i nauczycielstwo korzystało bezpośrednio około 40.000 osób, głównie młodzieży. Na pierwszy plan wybiły się Kursy Przysposobienia Oświatowego Przedpoborowych do Obrony Narodowej. Akcja ta miała charakter powszechny i obejmowała trzy roczniki przedpoborowych. Ogółem prowadzono 1039 kursów, na które uczęszczało ponad 23.000 przedpoborowych.

Z innych form pracy można wymienić 143 kursów wieczorowych doksztalających, 22 szkół wieczorowych, 41 uniwersytetów niedzielnych, 11 uniwersytetów powszechnych, 700 świetlic, 300 zespołów teatru amatorskiego, które zorganizowały blisko 2000 imprez, 350 chórów ludowych, 1.385 bibliotek oświatowych, które wypożyczyły ogółem 800.000 książek; prócz tego w szeregach miast pomorskich zorganizowano większe imprezy artystyczno-kulturalne, organizowano i popierano akcję krajoznawczo-wycieczkową i przeszkolono kilkaset pracowników oświatowych na wielu konferencjach i kursach.

Ogromnej tej pracy na wszystkich nieomal odcinkach życia kulturalno-oświatowego dokonano przy bardzo małych środkach finansowych, dostarczonych w pierwszym rzędzie przez samorząd i państwo. Dla przykładu można podać, że przeszkolenie jednego uczestnika kursu dla przedpoborowych kosztowało przeciętnie 1,30 zł

rocznie z uwzględnieniem wydatków na podręczniki, zeszyty, ołówki, ogrzewanie i oświetlenie sal i t. d.

W ten sposób oświata pozaszkolna przy minimalnych środkach finansowych spełnia ogromnie doniosłą rolę kulturalną, oświatową i wychowawczą, pożyteczną dla społeczeństwa, konieczną dla państwa.

20.

Komunikat Instytutu Bałtyckiego w sprawie atlasu etnograficznego.

Dnia 21 grudnia 1938 r. Wydział Pomorzoznawczy rozesłał do swoich Członków Korespondentów pierwszą ankietę, która ma stanowić podstawę do prac nad Atlasem Etnograficznym Pomorza. Ankieta zawiera szczegółowe instrukcje i cały szereg konkretnych pytań. Dostarczony przez Korespondentów materiał ma wykazać związek kultury ludowej na Pomorzu z kulturą polską i ogólnosłowiańską, przeciwstawić się tendencyjnym założeniom nauki niemieckiej, ujmującej Pomorze jako pradałne ziemie germańskie. Zwracam się z gorącą prośbą do wszystkich współpracowników, aby o ile to możliwe, wysłali odpowiedzi w oznaczonym terminie, gdyż wszelkie opóźnienia wykołają tok redakcyjnej pracy. Równocześnie zwracam się z dodatkowym apelem do Społeczeństwa Pomorskiego, aby zgłaszało jeszcze swój udział w pracy nad Atlasem w charakterze Korespondentów.

Kierownik Wydz. Pomorzoznawczego Inst. Bałt.
(—) Dr Józef Gajek

21.

Komunikat w sprawie delegatów Państwowej Rady Ochrony Przyrody.

Delegatami Okręgowego Komitetu Ochrony Przyrody w Poznaniu na województwo pomorskie zamianowane zostały następujące osoby:

na powiat brodnicki: p. inż. Feliks Sobociński, nadleśniczy, Zbiczno;

na powiat bydgoski: p. dr Włodzimierz Kulmatycki, Bydgoszcz, Instytut Gospodarstwa Wiejskiego, plac Weysenhoffa 11;

na powiat chełmiński: p. inż. Adam Michalski, Chełmno, nauczyciel państwowego gimnazjum;

na powiat chojnicki: p. Aleksander Goryński, Chojnice, nauczyciel szkoły powsz. Nr 4;

na powiat grudziądzki: p. Egon Tkaczyk, Grudziądz, nauczyciel państw. gimnazjum im. B. Chrobrego;

na powiat inowrocławski: p. dr Helena Szafranówna, Inowrocław, dyrektorka państw. liceum pedagogicznego;

na powiat kartuski: p. Stefan Kostecki, Kartuzy, nauczyciel szk. powsz. Nr 2;

na powiat kościerski: p. Józef Willma, Kościerzyna, nauczyciel państw. gimnazjum;

na powiat lipnowski: p. Piotr Mierzejewski, majątek Głodowo, poczta Lipno;

na powiat nieszawski: p. Stanisław Serafin, Ciechocinek, naucz. szk. powsz.;

na powiat lubawski: p. Leonard Empel, Nowe Miasto Lubawskie, nauczyciel państwowego gimnazjum;

na powiat rypiński: p. Jan Vogtman, nadleśniczy, majątek i poczta Skrwilno;

na powiat sępoleński: p. Leon Grzywacz, Sypniewo, kierownik szkoły;

na powiat starogardzki: p. Ryszard Halladin, Starogard, nauczyciel państw. gimnazjum;

na powiat szubiński: p. Maksymilian Partyka, Szubin, nauczyciel, szkoła powszechna;

na powiat świecki: p. Serwacy Zieliński, Świecie, nauczyciel, szkoła powszechna Nr 1;

na powiat tczewski: p. inż. Jan Fijałkowski, Pelplin, nadleśniczy;

na powiat tucholski: p. Stanisław Romanowski, Rytel, nadleśniczy,

na powiat toruński: p. Mieczysław Kwiatkowski, Toruń, nauczyciel państwowego gimnazjum im. Kopernika;

na powiat wąbrzeski: p. Tadeuszowski, Wąbrzeźno, em. inspektor szkolny;

na powiat włocławski: p. inż. Rajmund Scholtz, Włocławek, Starostwo powiatowe;

na powiat wyrzyski: p. Leonard Majewski, Wyrzysk, nauczyciel, szkoła powsz.;

na powiat morski: p. Mgr Adam Bursa, Hel, stacja morska;

na Gdynię: p. Bolesław Polkowski, Gdynia, Komisariat Rządu.

W sprawach związanych z ochroną przyrody należy zwracać się do delegata swego powiatu.

Do zakresu działania delegata według rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25. II. 1937 r. o Komitecie Ochrony Przyrody (Dz. U. R. P. z dnia 8 kwietnia 1937 r. Nr 27, poz. 195) należy:

- a) wyszukiwanie zasługujących na ochronę tworów przyrody,
- b) opiekowanie się twórami przyrody, uznanymi za podlegające ochronie, kontrolowanie ich stanu, zapobieganie niszczeniu i występowanie w tym celu z inicjatywą wobec miejscowych władz, urzędów i instytucji państwowych i sa-

morządowych oraz właścicieli przedmiotów, podlegających ochronie;

- c) prowadzenie propagandy idei ochrony przyrody wśród miejscowego społeczeństwa;
- d) wykonywanie zleceń Komitetu i Komisji w sprawach ochrony przyrody;
- e) składanie Komitetowi co najmniej raz na kwartał sprawozdań ze swej działalności.

Przy Okręgowym Komitecie Ochrony Przyrody w Poznaniu istnieje Komisja Pomorska z siedzibą w Toruniu.

Prezydium Komisji Pomorskiej Ochrony Przyrody stanowią następujące osoby:

p. prof. Kwiatkowski Mieczysław, Toruń, państwowe gimnazjum im. Kopernika, przewodniczący;

p. Kowalski Jarosław, Toruń, Okr. Instruktor Harcerstwa, Kuratorium Okr. Szkoln.;

p. Mgr Gryczuk Julian, Toruń, Urząd Wojewódzki;

p. inż. Rozwadowski Zbigniew, Toruń, Dyrekcja Lasów.

22.

Liga Morska i Kolonialna Okręg Pomorski

Odezwa do Nauczycielstwa Pomorskiego.

Koleżanki i Koledzy!

Wśród wszystkich organizacji społecznych, które w ostatnich latach na Pomorzu objęły swą działalnością szerokie masy ludności, wybija się Liga Morska i Kolonialna na czołowe miejsce. Wszystkie warstwy społeczne bez różnicy zapatrywań politycznych i bez różnicy stanowiska zapisują się na członków zwyczajnych, popierających czy zbiorowych, aby swoją przynależnością do LMK zadokumentować zrozumienie dla spraw ligowych.

To też wśród licznych stowarzyszeń i związków zawodowych powstały Koła LMK jak np. kolejarzy, pocztowców, urzędników administracji i pracowników wszelkiej dykasterii.

Organizowany przez Ligę Morską i Kolonialną tradycyjnie już corocznie „Tydzień Morza“, czy i „Dni Kolonialne“, stała zbiórka na dozbrojenie Polski na morzu, na Fundusz Obrony Morskiej, kursy instruktorskie i modelarstwa wodnego, obozy nad Bałtykiem i jeziorami Narocz, Żarnowieckim, czy Charzykowskim, liczne wycieczki z głębi kraju na wybrzeże budzą uświadomienie i pogłębiają wśród społeczeństwa polskiego znajomość i umiłowanie zagadnień morskich i kolonialnych. W całym kraju, nie

wylęczając najbardziej odegłych od morza zakątków, nie brak prawie wioski, gdzieby nie mówiono o morzu i Pomorzu.

A teraz przypatrzmy się bliżej jak wygląda sprawa LMK wśród młodzieży i nauczycielstwa na naszym Pomorzu. Sprawdza się tu stare twierdzenie, że co nam najbliższe — najmniej doceniamy. Fakty i liczby mówią o tym wyraźnie. Proste, logiczne rozumowanie wskazywało by na to, że LMK na Pomorzu, powinna ze względu na geograficzne położenie Pomorza i ze względu na ludność, tradycją morską związaną z morzem od czasów najdawniejszych, zająć pod względem ilościowym i jakościowym pierwsze miejsce wśród wszystkich Okręgów w kraju.

Niestety tak nie jest, — a zasadniczo tak nie jest wśród nauczycielstwa i młodzieży szkolnej. Na 18 Okręgów w kraju, Pomorze zajmuje pod względem członków dorosłych co prawda 3-cie miejsce, ale pod względem młodzieży szkolnej zaledwie 11-te miejsce, a wśród szkół powszechnych prawie ostatnie, bo na 2000 szkół istnieją tylko 32 Koła z liczbą 3500 członków. Wobec takiego faktu Pomorze nie różni się o wiele od Polesia i Wileńszczyzny.

Czy taki stan rzeczy jest czymkolwiek usprawiedliwiony?

Czy może trwać nadal stan, żeby Nauczycielstwo Pomorskie spotkało się z zarzutem, iż nie docenia ważności idei LMK na własnej ziemi, że zaniedbuje jedną z najważniejszych dziedzin swego działania swych wpływów społeczno-wychowawczych wśród młodzieży!

Dziecko pomorskie powinno w pierwszym rzędzie zainteresować się wszystkimi kwestiamiorskimi: handlem morskim, eksportem i importem, Gdynią, emigracją i sprawami kolonialnymi!

Zwłaszcza dziecko pomorskie powinno mieć pierwszeństwo w przygotowaniu do przyszłego zawodu z Gdynią i morzem związanego i w ten sposób zająć czynną postawę w sprawach dotyczących morza i korzyści stąd płynących.

Lecz ten zarzut nie spada na wszystkich z nas. Mamy na Pomorzu licznych i zasłużonych nauczycieli, którzy pokazali, że doceniają morze i wszystkie kwestie z nim związane. Istnieją co prawda w nielicznych miejscowościach Koła Szkolne LMK, które mogą się poszczycić pokazaną liczbą członków i rzetelną, owocną pracą. To też dzięki tym działaczom osiągnęliśmy pewne wyniki. Ale cóż znaczy praca nawet 100%-towa w jednym Obwodzie, jeżeli obok niego istnieją całe Inspektoraty, które dotychczas stały obojętnie i bezczynnie.

LMK jest organizacją apolityczną, nie podlegającą żadnej fluktuacji politycznej, czy partyjnej, będzie i musi swe hasła wychowania młodzieży w duchu ideologii realizować „dopóki kropla jest w Bałtyku“.

Czy nam tak trudno brać w realizacji tej ideologii udział?

KOLEŻANKI I KOLEDZY! Nie skarżmy się na przerost organizacyjny, na wysokość składów lub nawet na pracę!

Na terenie szkół pracują i prosperują te organizacje, których opiekunowie zapalili młodzież płomieniem zainteresowania.

Wielkie i porywające idee zawsze znajdują zwolenników. Trzeba tylko z nimi zapoznać społeczeństwo, w naszym wypadku młodzież pomorską z ideologią Ligi Morskiej i Kolonialnej.

Czyżby na przeszło 5000 nauczycieli na Pomorzu nie znalazła się grupa ochotników do prowadzenia Kół Szkolnych LMK wśród 300.000 armii młodzieży pomorskiej!!

Czy Nauczycielstwo nie dało licznych i pięknych dowodów swej pracy i ofiarności na cele innych organizacji?

Czy mamy usprawiedliwienie na to, że LMK najściślej związana z morzem i Pomorzem stoi na szarym końcu?

KOLEŻANKI I KOLEDZY! Nie trzeba, abym zakończył odezwę do Was znanym, utartym i tanim frazesem, nie przystoi to nauczycielowi.

Jeżeli Kolega po przeczytaniu niniejszego apelu przejdiesz do porządku dziennego — to korzyść nie wielka, ale jeżeli staniesz do pracy, to podziękuje Ci młodzież pomorska i poczucie zadowolenia z dobrze spełnionego obowiązku wobec Ojczyzny.

NA MORZE!

Prof. Jan Eckmann,
Przewodniczący Sekcji Młodzieżowej
Okręgu Pomorskiego LMK.

TORUŃ, dnia 19 października 1938 r.

Wskazówki, jak postępować przy organizowaniu Kół Szkolnych LMK:

1) porozumieć się z Radą Pedagogiczną i z Kierownikami, którzy dają zezwolenie na założenie Koła,

2) zainteresować młodzież, zwołać pierwsze zebranie organizacyjne i wybrać Zarząd z 3—5 członkami wśród młodzieży,

3) zgłosić Koło z podaniem liczby członków, opiekuna i Koła Zarządu do Oddziału LMK,

4) Oddział zaopatrzy Koło w regulamin, zeszyty „Polska na morzu“, broszury i legitymacje itp.,

5) składki miesięczne wynoszą od 1 gr do 10 gr od każdego członka, t. zn., że na 10 uczniów płacących po 1 gr przypada 1 zeszyt „Polski na morzu“. Jeżeli wyjątkowo 1 członek zapłaci 10 gr, otrzymuje zeszyt dla siebie. Najbiedniejsi mogą być członkami bez żadnych opłat,

6) nauczyciel, jako opiekun Koła płaci miesięczną składkę 10-groszową.

23.

WYKAZ DZIEŁ

nabytych przez Okręgową Bibliotekę Pedagogiczną
Kuratorium O. S. Pom. w Toruniu.

Polityka, prawo, ekonomia, zagadnienia społeczne.

- Bagiński Wł.** Nowy ustrój pracy w Niemczech. W-wa 1935 s. 144 813
- Banasiński E.** Japonia Mandżuria. Studium polityczno-ekonomiczne. W-wa 1931 s. 170 4268
- Battaglia R.** Zagadnienie kartelizacji w Polsce. W-wa 193 s. 455 172
- Battaglia Roman.** Wahania cen i ich przyczyny. W-wa 1933 s. XVI, 215 4023
- Bernadzikiewicz T.** Przerosty etatyzmu. Uwagi o gospodarce państwowej w Polsce. W-wa 1935 s. 149 615
- Biegeleisen L.** Wstęp do nauki ekonomii społecznej. W-wa 1937 s. XIII, 537 4046
- Biesiekiński M.** Wytyczne Funduszu Pracy w akcji ogródków działkowych. W-wa 1937 s. 16 994
- Bierzanek R.** Autonomia narodowościowa. (W-wa) 1938 s. 63 4128
- Bolland A., Schmidt S.** Program akcji dla podniesienia dochodu społecznego wsi drogą komercjonalizacji. (Projekt skierowania młodzieży akademickiej na wieś) Kraków 1933 s. 21 4182
- Borowik J.** Antynomie w gospodarce morskiej. W-wa 1937 s. 13 4229
- Nasz stosunek do Gdańska. Kraków 1933 s. 23 4173
- Brzeski T.** Polityka pieniężna. W-wa 1932 s. 275 464
- Bucharin N.** Imperializm a gospodarka światowa. W-wa 1934 s. 224 1130
- Teoria materializmu historycznego. W-wa 1936 T. I—II s. 491 534
- Butler H.** Czego nauczył nas kryzys. W-wa 1937 s. 103 1081
- Bystron J.** Socjologia. Wstęp informacyjny i bibliograficzny. W-wa 1936 s. VIII, 208 1148
- Car S.** Na drodze ku nowej konstytucji. W-wa 1934 s. 203 4312
- Chorzewski M.** Przyczyny psychiczne przesilenia gospodarczego. W-wa 1932 s. 20 4178
- Ciechomski J.** Produkcja mniejszej i większej własności ziemskiej w Polsce. W-wa 1937 s. 30 4221
- Cypin J.** Ustawodawstwo handlowe Rosji Sowieckiej. Studium porównawczo-prawne. W-wa 1932 s. 143 690
- Cywiński B.** Przemysł polski w latach 1933—35. Uwagi na tle bilansów przemysłowych spółek akcyjnych. W-wa 1937 s. 110 4024
- Czajkowski T.** Bezrobocie pracowników umysłowych w Polsce 1927—1932. W-wa 1933 s. 104 851
- Czapiński K.** Faszyzm współczesny. W-wa 1932 s. 29 840
- Czechowicz Gabriel.** Nowe drogi gospodarcze. (Uwagi na temat planu gospodarczego) (Katowice) 1933 s. 111 14
- Czerniewski K.** Zagadnienia struktury agrarnej. W-wa 1937 s. 116 4337
- Dane Alan.** Łatwa ekonomika. Lw. 1937. s. 216 171
- Danielski J.** Charakter i zadania ośrodków zdrowia. Tarnopol 1931 s. 12 5
- Daszyńska-Golińska Z.** Polityka społeczna. W-wa 1933 s. 10, 456 4090
- Dębski W.** Rynek mięsny. W-wa 1937 s. 127 323
- Dek A.** Prawo człowieka pracy. Losy ustawodawstwa pracy w Polsce. (W-wa) 1932 s. 35 868
- Dmowski R.** Świat powojenny i Polska. W-wa 1932 s. XV, 373 858
- Myśli nowoczesnego Polaka. W-wa 1933 s. XLIII, 296 156
- Dziadosz I.** Potrzeby gospodarcze Polesia Wołyńskiego. Łuck 1937 s. 72 4163
- Wiejscy działacze społeczni. T. I. Życiorysy włóścian. W-wa 1937 s. XII, 432, T. II.: Życiorysy inteligentów. W-wa 1938, s. 363 + 44 4001**
- Dziekoński T.** Wychodźstwo a zagadnienie turystyki i podróży do Polski (W-wa 1934) s. 31 336
- Filipowicz T.** Czy Polsce jest potrzebna gospodarka planowa. W-wa 1935 s. 69 842
- Gaik A.** Terenoznawstwo włókiennicze w ujęciu polskiej taryfy celnej. W-wa 1937 s. 216 4013
- Gide K.** Pierwsze wiadomości z ekonomii politycznej. W-wa (1935) s. 133 607
- Gliwiec P.** Kryzysowe rozważania ekonomiczne. W-wa (1935) s. IX, 276 614
- Górniak S.** Pieniądz, czek i weksel jako środki zapłaty. Lw. 1937 s. 62 316
- Gospodarka — polityka — taktyka — organizacja socjalizmu. Praca zbiorowa. W-wa 1934 s. 94 947
- Grabski W.** Reforma rolna a moralno-religijny stan wsi. W-wa 1937 s. 14 4162
- Gruber H.** Polska na tle kapitalizacji światowej. Artykuły i przemówienia. (W-wa 1932) s. 91 304
- Hajewicz J., Jaworski S.** Kryzys wychowania i oświaty. W-wa 1932 s. 114 60
- Handelsman M.** Rozwój narodowości nowoczesnej. W-wa (1923) s. 267 19
- Haubold K.** Dzień spółdzielczości. Instrukcja zarządzania obchodów. W-wa 1936 s. 31 4185
- Hertz A.** Klasycy socjologii. W-wa 1933 s. 149 731
- Jaworski W.** Państwo praworządne a reforma rolna. Zbiór artykułów i opinii. Kraków 1922 s. 125 667
- Iwasiewicz J.** Warunki pracy i życia robotników w Rosji Sowieckiej. W-wa 1932 s. 51 872
- Iwanowski J.** Roboty publiczne jako czynnik gospodarczy. W-wa 1935 s. 23 4214
- Iwasiewicz J.** Bezdroża Rosji Sowieckiej. W-wa 1935 s. 66 4155.
- Kacprzak M.** Wieś płocka. Warunki bytowania. W-wa 1937 s. 212 4027
- Kapitalizm i socjalizm a rolnictwo. W-wa 1935 s. 42 4183

Karniol M. Podstawy socjalizmu. W-wa 1936 s. 32	4252	Makowski W. Reklama polityczna a t. zw. wola społeczna. W-wa 1932 s. 45	4253
Katelbach T. Niemcy współczesne wobec zagadnień narodowościowych. W-wa 1932 s. 402	114	— Rewizja umowy społecznej. W-wa 1933 s. 83	524, 811
Kern E. Niemcy wczorajsze i dzisiejsze. W-wa 1934 s. 53	873	Manteuffel M. Kapitalizm, socjalizm i katolicka doktryna społeczno-ekonomiczna na tle katastrofy świata. W-wa 1933 s. 164	65
Klima L. Powiat chojnicki w świetle cyfr. Chojnice 1938 s. 170	4049	Marzec W. Socjologia na codzień. W-wa 1935 s. 176	445
Kliszewicz A. Współczesny kryzys państwowości. Kraków 1929 s. 420	473	Mehnert K. Młodzież w Rosji Sowieckiej. W-wa 1933 s. 168	458 603
Knauff S. Przez morza do kolonij. Wzór odczytu. W-wa 1933 s. 13	4210	Menotti Corvi A. Państwo korporacyjne. W-wa 1932 s. 29	314
Kochanowski J. Korwin. Polska w świetle psychiki własnej i obcej. Częstochowa 1925 s. 432	355	Mercier E. Rozważania nad zagadnieniami elity społecznej. W-wa 1929 s. 26	4065
Kodź S. Zasada narodowości w prawie międzynarodowym. (Wilno) 1932 s. 160	1095	Müller E. Błędy gospodarki polskiej. Lw. 1936 s. 218	4264
Korpała J. Rutkowska Z. Zagadnienia ustrojowe, społeczne i kulturalne Polski. W-wa 1936 s. 209	4047	Niesiołowski A. O ideologiach polityczno-społecznych. Pozn. 1935 s. 39	4189
Kosieradzki W. Plan Centralnego Okręgu Przemysłowego. Memoriał. W-wa 1937 s. 28	4251	Niewiadomska H. Broń się prawdo! O buncie młodzieży Lindseya. Kielce 1933 s. 150	691
Kowalski K. Kościół katolicki a inteligencja. Gniezno 1932/3 s. 30	4180	Olechowski G. Polska dziś i jutro. Pozn. (b. r.) s. 192	1098
Koźuchowski J. Przebudowa gospodarcza Polski. W-wa 1938 s. 262	4080	Olszewicz B. Obraz Polski dzisiejszej. W-wa 1938 s. 255	552
Krysiński A. Struktura narodowościowa miast polskich. (W-wa) 1937 s. 53	4126	Pamiętniki bezrobotnych. Nr 1—57. W-wa 1933 s. 604	4020
Współczesny kryzys gospodarczy. Pozn. 1932 s. 14	6	Park R., Burgess E. Wprowadzenie do nauki socjologii. Pozn. 1926 s. 524	4322
Krzetuski K. Kredyt, pieniądz, kapitał. Kraków 1937 s. 79	4143	Peretiatkiewicz A. Państwo współczesne. Lw. 1928 s. 194	503
Krzywicki L. Studia socjologiczne. W-wa (b. r.) s. 340	4075	Peretz A. Od kartelu do koncernu. W-wa 1929 s. 95	1
Krzyżanowski A. Moralność współczesna. Kraków 1935 s. 85	1196	Piekarski S. Wyznania religijne w Polsce. W-wa 1927 s. 158	1126
— Pauperyzacja Polski współczesnej. Kraków 1926 s. 153	20	Pojęcie narodu a treść art. 9 konstytucji. W-wa 1937	946
Kurnatowski J. Współczesne idee społeczne. W-wa 1933 s. 181	479	Potyrała Al. Przemysł okrętowy jego istota i znaczenie dla gospodarki krajowej. W-wa 1937 s. 66	1031
Kutten V. Zagadnienia kartelowe. W-wa 1933 s. 91	4334	Prostwiłł S. Polskie życie gospodarcze z punktu widzenia państwowego. (b. m. w.) 1932 s. 77	4181
Kwiatkowski E. Dysproporcje. Rzecz o Polsce przeszłej i obecnej. Kraków (1931) s. 307	724	Przybylski A. Utopie. Idee i projekty Związku Narodów i wieczystego pokoju. W-wa 1932 s. 61	4250
Landsberg E. Uwagi w sprawie kryzysu gospodarczego w Polsce. (Przyczyny i drogi naprawy) W-wa 1932 s. 109	644	Reguła J. Historia Komunistycznej Partii Polski w świetle faktów i dokumentów. W-wa 1934 s. 256	482
Lauterbach S. Organizacja gospodarcza bez zbawiania Ojczyzny. W-wa 1934 s. 115	351	Rieger R. Czynniki ludzki w produkcji i przemyśle. Katowice 1932 s. 96	943
Lewandowski W. Praca społeczna a rzeczywistość gospodarcza. W-wa 1933 s. 16	4197	Ringman A. Cele i środki niemieckiej polityki zaborczej. W-wa 1931 s. 87	17
Lewiński J. Pieniądz, kredyt, ceny. W-wa 1932 s. 550	729	Romanowski H. Solidaryzm. Nowa teoria etyczna i społeczno-ekonomiczna. W-wa 1909 s. 32	4247
Litawska J. Bezpośrednie ustawodawstwo ludowe. Kraków 1932 s. 121	466	Rudniański Stefan. Zagadnienie racjonalizacji pracy umysłowej na Zachodzie i w Z. S. R. R. W-wa 1936 s. 31	344
Litwiński L. Kryzys teorii kryzysów. W-wa 1932 s. 32	4249	Rudnicki J. Zagadnienia gospodarcze i kulturalne wsi górskiej. W-wa 1937 s. 22	4153
Makarewicz J. Przebudowa społeczna. Lw. 1923 s. 270	650		
Makowski J. Zagadnienie państwowości W. M. Gdańska. W-wa 1934	841		

Russell B. Perspektywy przemysłowej cywilizacji. W-wa 1933 s. 310	113	Żelechowski A. Rozprawa o spółdzielczości kredytowej w Polsce. Tarnów 1932 s. 134	523
— Drogi do wolności. Socjalizm, anarchizm i syndykalizm. W-wa 1935 s. 239	542	Znamierowski C. Elita i demokracja. Pozn. 1926 s. 39	848
Rybarski R. Podstawy narodowego programu gospodarczego. W-wa 1934 s. 74	866	— Wiadomości elementarne o państwie. W-wa 1934 s. 122	281, 822
— Przyszłość gospodarcza Polski. W-wa 1933 s. 220	18	Życki J. Propaganda a polska racja stanu. W-wa 1936 s. 80	852
— Przyszłość gospodarcza świata. W-wa 1932 s. 31	59	Oświata pozaszkolna.	
Rybicki P. Problem uspołecznienia. W-wa 1937 s. 31	4164	Berkanówna K. Co robić? Wezwanie do pracy społecznej. (Pozn.) 1933 s. 107	1035
— Demokratyzm i kultura. W-wa 1934 s. 30	4169	Bień A., Cierniak J. Teatry ludowe w Polsce. W-wa 1928 s. 122	460
Selimowski T. Polskie legalne stronnictwa polityczne. W-wa 1934 s. 115	4207	Błaszczkowska M. Kolonie letnie. Ich organizacja i znaczenie. W-wa 1933 s. 109	617
Sikorski W. O polską politykę państwową. Kraków 1923 s. 150	847	Ciot-Mazowiecka W. Instytucje ludowe wychowawczo-kształcące zagranicą. W-wa 1906 s. 158	15
Skowron S. Zarys wiadomości z prawoznawstwa rzemieślniczo-przemysłowego Polski współczesnej. Pozn. (1929) s. 336	513	Chrzyszczewska J., Warnkówna J. Na wieczornicy. W-wa (b. r.) s. XI, nlb. 1, 231	574
Służba społeczna w Polsce. W-wa 1928 s. 194	4028	Dec J. Praca oświatowa. (Wskazówki dla pracowników w Kołach młodzieży wiejskiej. (W-wa 1925 s. 77, nlb. 1	715
Sokołowski K. Uwagi o polskiej spółdzielczości spożywców. W-wa 1933 s. 64	836	Dratwa F. Rachunkowość organizacji młodzieży wiejskiej. W-wa 1934 s. 47	4255
Srokowski K. Elita bolszewicka. Studium socjologiczne. Kraków 1927 s. 121	439	Dyboski R. Nauka a oświata pozaszkolna. W-wa 1924 s. 24	2
Starzyński S. Luźne refleksje na temat ustrojów państwowych. Wilno 1932 s. 10	4177	Galecki T. Uniwersytet ludowy w Ostrołęce, a uniwersytety ludowe w Polsce. W-wa 1928 s. 51	324
Stecki J. Postulaty kryzysowe. W-wa 1932 s. 40	331	Gąsiorowska N. Historia Polski w nauczaniu alfabetów dorosłych. W-wa (1936) s. 47	32
Studnicki W. Rosja Sowiecka w polityce światowej. Wilno 1932 s. 196	4362	Gross F. Metoda i organizacja oświaty robotniczej. (Plan pracy oświatowej T. U. R.-a). Kraków 1935 s. 16	330
Świętosławski W. Przyrost ludności w Polsce i jego konsekwencje. W-wa 1937 s. 22	4167	Gryf Sz. Ze wsi i dla wsi. W-wa 1918 s. 32	338
Sworakowski W. Międzynarodowe zobowiązania mniejszościowe Polski. Komentarz do art. 12-go Małego Traktatu Wersalskiego. W-wa 1935 s. 232	537	Hertz A., Kipowa L. W poszukiwaniu nowych metod pracy oświatowej. W-wa 1932 s. 131	234
Szerer M. Idea narodowa w socjologii i w polityce. Kraków 1922 s. 138	440	Hollmann A. H. Uniwersytet ludowy i duchowe podstawy demokracji. W-wa 1924 s. 119	711
Telakowski E. Przyczynek do analizy ustroju społecznego Rzplitej. W-wa 1931 s. 77	675	Hoszowska Wl. Idea spółdzielczości w gospodarczo-społecznym wychowaniu młodzieży. W-wa 1932 s. 151	699
Turowski G. Warunki i drogi rozwoju gospodarczego wsi polskiej. (W-wa 1938) s. 133	4061	Janowski A. Oświata Polaków zagranicą państwa. W-wa 1930 s. 15	594
Tymieniecki K. Cechy moralne narodu jako wynik historii. Pozn. 1926 s. 34	596	Jasiński J. Rola spółdzielczości w rozbudowie gospodarstwa narodowego w Polsce. W-wa 1937 s. 63	913
Wasilewski L. Polityka narodowościowa Rosji. Kraków 1916 s. 74	923	Instrukcja dla kolonii letnich. Pozn. 1931 s. 61	4193
Wierzbiński A. Program gospodarczy Lewiatana. W-wa 1933 s. 102	4350	Instruktorka a zespół. Uwagi i wskazówki. (W-wa b. r.) s. 39	4239
Wójcicki A. Chrześcijański ruch robotniczy w Polsce. Pozn. 1921 s. 202	16	Instytut Oświaty Dorosłych. W-wa 1930 s. 156	4086
Wycech C. Powiat chojnicki. Ziemia, ludzie, przeszłość, życie gospodarcze i społeczne. Chojnice 1936 s. 296	4048	Iwaszkiewiczowa Z. Oświata pozaszkolna we Włoszech. Międzynarodowy kongres czasów robotniczych w Leodium. W-wa 1930 s. 17	4
Wyszomirski K. Jak jest zorganizowana wieś czechosłowacka. W-wa 1933 s. 68	341	Kisielewski J. Światła w mroku. Pięćdziesiąt lat pracy Tow. Czyteń Ludowych. 1880—1930. Pozn. 1930 s. 264	4104
Wyszyński S. Przemiany moralno-religijne pod wpływem bezrobocia. Włocławek 1937 s. 142	824		
Zagadnienia społeczne a kryzys gospodarczy. Warszawa 1935 s. 117	481		
Zbrowski Wl. Kapitał zagraniczny a kapitalizacja wewnętrzna. W-wa 1933 s. 37	920		

Koliskowa I., Weychert-Szymanowska Wl. Życie na kursach dla dorosłych. W-wa 1922 s. 82	716	Sikora W. Znaczenie oświaty. Szkic dla prelegentów oświatowych. Kraków 1927 s. 63	36
Komarnicki L. Czarodziejstwo teatru. Rozmowy. W-wa 1926 s. 30	4233	Sosińska M. Ognisko pracy społeczno-oświatowej w Warszawie. W-wa 1929 s. 39	9
Kornecki J. Prace społeczno-oświatowe w Polsce. W-wa 1929 s. 23	3	Stanek B. Biurowość Koła młodzieży wiejskiej. Lublin 1934 s. 41	912
Korniłowicz K. Akcja społeczno-kulturalna w górnictwie angielskim. Wraz z dodatkiem o analogicznej akcji w Czechosłowacji i o śląskim funduszu wolnych kursów. W-wa 1929 s. 96	26	Stemler J. Problem likwidacji analfabetyzmu książkowego. W-wa (1934) s. 12	4257
Korniłowicz K. Znaczenie i zarys organizacji kształcenia dorosłych i młodzieży pracujących. W-wa 1922 s. 36	1003	Sztetnerowa W., Błaszczykowa M. Młodzież robotnicza w Austrii. W-wa 1928 s. 24	1005
Korniłowicz R., Korniłowicz K. W sprawie ognisk oświatowo-kulturalnych. W-wa 1922 s. 32	33, 608	Świetlice Koła Polek 1921 — 1931. Praca zbiorowa grona kierowników świetlic. W-wa 1931 s. 61	4194
Kultura wsi.. Biuletyn CXIII konferencji oświatowej poświęconej zagadnieniu kultury wiejskiej w Polsce. W-wa 1930 s. 186	1161	Towarzystwo „Świetlica”, jego zadania i dorebek. W-wa 1929 s. 46	257
Kurs dla pracowników oświatowych. W-wa (b. r.) s. 7	4219	Powszechny Uniwersytet Korespondencyjny. Cele, wskazówki, kursy. W-wa (b. r.) s. 79	921
Kuznowicz M. Wytyczna drogi pracy nad polską młodzieżą rękodzielniczą i przemysłową. (Kielce) 1918 s. 16	4198	Weychert-Szymanowska W. Nauczanie dorosłych czytania i pisania. Wskazówki metodyczne. W-wa 1921 s. 68	592
Ludwiczak A. Uniwersytety ludowe w Polsce. Pozn 1937 s. 119	894	Zagadnienia oświaty dorosłych. W-wa 1930 s. 269	442
Malinowski T., Regulski W., Sosiński W. Świetlica. W-wa 1932 s. 151	1113	Z doświadczeń Uniwersytetu Powszechnego m. st. Warszawy. Praca zbiorowa. W-wa 1933 s. VII, 254	765
Młodociani na wsi. Praca zbiorowa. W-wa 1937 s. 206	1108	Spis książek nowonabytych przez Okręgową Bibliotekę Pedagogiczną Kuratorium O. S. Pomorskiego — Oddział w Grudziądzu (Klasztorna 4).	
Moraczewska A. Wzasy robotnicze. W-wa 1931 s. 158	34	Adamczewski Stanisław: Stefan Żeromski. Zarys biograficzny. 1937. Str. 124. Dz. VIII/1126.	
Na wiciowych drogach. W-wa (1937) s. 79	829	Arkady. Miesięcznik. 1937. Str. 664 + 9 nlb. Dz. VII/186.	
Niećko J. O wewnętrzne życie wsi. W-wa 1930 s. 64	21	Bailey Alice A.: Dusza i jej narzędzia. Rola gruczołów hormonowych w psychice ludzkiej 1936. Str. 72. Dz. I/170.	
— W chłopski świat. (W-wa b. r.) s. 190	752	Bluszez. Tygodnik. 1937. Str. 1238. Dz. VIII/1049.	
Pietruszka S. Kółka wychowawcze stowarzyszeń młodzieży polskiej. Włocławek 1933 s. 31	333	Carlisle H. G.: Krzyk matki. Powieść. 1938. Str. 276. Dz. VIII/1140.	
Plan i metoda opracowania. Informacje dla współpracowników nowego wydania poradnika dla samouków. W-wa 1928 s. 49	4069	„Chowanna” Miesięcznik. Rocznic VIII, 1937. Str. 480. Dz. III/2652.	
Podręcznik dla działaczy gminnych. W-wa 1918 s. 237	352	Czasopismo Przyrodnicze Ilustrowane. Rocznic XI, 1937. Str. 252. Dz. V/247.	
Praca zespołu P. R. w dziedzinie spółdzielczości. (W-wa 1936) s. 14	4206	Dziennik Urzędowy Kuratorium O. S. Poznańskiego. Rocznic XIV, 1937. Str. 259. Dz. III/2653.	
Program kursów wieczorowych oświaty pozaszkolnej. Lw. 1933 s. 82	986	Dziennik Ustaw R. P. R. 1937. Pierwsze półrocze. Str. 23 + 934. Drugie półrocze str. 16 + 734. Dz. III/2649.	
Przewodnik oświaty dorosłych. W-wa 1929 s. 259	4060	Földi Mihaly: Ostatnia maska. Powieść. 1938. Str. 270. Dz. VIII/1141.	
Przewodnik pracy społecznej i oświatowej. W-wa 1929 s. 44	670	Freud Zygmunt: Wstęp do psychoanalizy. R. 1936. Str. 581. Dz. I/169.	
Radlińska H. Istota i zakres służby społecznej. W-wa 1928 s. 9	332	Handelsman Marcelli: Historycy. Portrety i profile. R. 1937. Str. 186. Dz. IX/661.	
— Rodzina i świat społeczny. W-wa 1933 s. 16	4156	Herbart Jan Fryderyk: Wykłady pedagogiczne w zarysie. R. 1937. Str. 174. Dz. III/2847.	
— Szkoły pracy społecznej w Polsce. W-wa 1928 s. 55	7	Hirsfeldowa Hanna Dr: Z zagadnień dziedziczności i eugeniki. R. 1937. Str. 76. Dz. III/2866.	
— Z przeszłości pracy oświatowej w Polsce. W-wa 1929 s. 38	4062	Ingarden Roman: O poznawaniu dzieła literackiego. R. 1937. Str. 274. Dz. VIII/1127.	
Rocznik kursów dla dorosłych. W-wa 1919—1920 T. I—II s. 264, 208	484		

- Język Polski. Rocznik XXII, 1937. Str. 188. Dz. IV/151.
- Kasterska Maria:** Na zamku milczenia (i inne opowiadania). R. 1937. Str. 259. Dz. VIII/1142.
- Kreutz Mieczysław Dr:** Rozwój psychiczny młodzieży. R. 1936. Str. 73. Dz. III/2845.
- Krystanowski Józef Dr:** Metoda szkiców i zagadnień. R. 1936. Str. 132. Dz. III/2842.
- Kultura. Tygodnik literacki, artystyczny i społeczny. R. II, 1937. Dz. VIII/1048.
- Kultura i wychowanie. Rocznik IV, 1936/37. Str. 288. Dz. III/2723.
- Kwartalnik Historyczny. Rocznik 51, 1937. Str. VII + 821. Dz. IV/646.
- Kwartalnik Psychologiczny. Tom IX, 1937. Str. 496. Dz. I/161.
- Lulofs Madelon:** Kulis. Powieść. R. 1937. Str. 245. Dz. VIII/1139.
- Lempicki Stanisław Dr:** Polskie tradycje wychowawcze. R. 1936. Str. 252. Dz. III/2839, 2855.
- Miesięcznik Pedagogiczny. R. 1937. Str. 320. Dz. III/2651.
- Mościcki Henryk, Cynarski Jan:** Historia XX wieku. 1900—1934. R. 1935. Str. 772. Dz. IX/662.
- Muzyka. Miesięcznik. Rok XIV, 1937. Str. 238. Dz. VII/187.
- Noyszewski Piótn Stanisław:** Zarys myśli polityczno-społecznej Stefana Żeromskiego. R. 1937. Str. 94. Dz. VIII/1114.
- Oświata Pozaszkolna. Rok IV, 1937. Str. 760. Dz. III/2706.
- Oświata i wychowanie. Rok IX, 1937. Str. 942. Dz. III/2704.
- Pamiętnik Literacki. Rocznik XXXIV, 1937. Str. 380. Dz. VIII/1138.
- Polityka Gospodarcza, dwutygodnik. Rok 1935/6. Dz. III/2370.
- dwutygodnik. Rok 1937. Dz. III/2707.
- Polonista. Rocznik VII, 1937. Str. 162. Dz. VIII/1069.
- Przegląd Biblioteczny. Rocznik XI, 1937. Str. 338. Dz. 0/276.
- Przegląd Klasyczny. R. III, 1937. Str. 848. Dz. IV/152.
- Przegląd Współczesny. R. XVI, 1937. Dz. III/2648.
- Przyjaciel Szkoły, dwutygodnik. Rocznik XVI, 1937. Str. 800. Dz. III/2650.
- Przyroda i technika. Rocznik XVI, 1937. Str. 640. Dz. V/240.
- Rocznik Polskiej Akademii Literatury 1933—1936. R. 1937. Str. 301. Dz. VIII/1125.
- Skamander. Miesięcznik poetycki. R. 1937. Str. 256. Dz. VIII/1051.
- Spitzer Leo, Vossler Karl, Vinogradov Wiktor:** Z zagadnień stylistyki. 1937. Str. 159. Dz. VIII/1118.
- Stekel Wilhelm Dr:** Listy do matki. 1934. Str. 88. Dz. III/2709.
- Studnicki Władysław:** Ludzie, Idee i Czyny. Str. 230. Dz. III/2840.
- Teatr Ludowy. Miesięcznik. Rocznik XXIX, 1937. Str. 248. Dz. VII/197.
- Tetmajer-Przerwa Kazimierz:** Wybór poezji. 1936. Str. L + 222. Dz. VIII/1119.
- Tygodnik Ilustrowany. Rok 78, 1937. Str. 1024. Dz. VIII/1050.
- Wiadomości historyczno-dydaktyczne. Rocznik V, 1937. Str. 252 + 2 nlb. Dz. IX/647.
- Wiadomości Literackie, tygodnik. Rok XIV, 1937. Dz. VIII/1047.
- Wiedza i Życie. Miesięcznik. Rok. XII, 1937. Str. 873. Dz. III/2708.
- Życie Literackie. Rok I, 1937. Str. 184. Dz. VIII/1137.
- Życie Szkolne. Rocznik XV/1937. Str. 472. Dz. III/2705.

24.

Nowe wydawnictwa.

M. Vogelsang, naucz. Państw. Instytutu Rob. Ręcz.: Wskazówki do korzystania z form wraz z kompletem form do szycia w szkołach powszechnych. Cena 2 zł.

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego 6,— zł. Dla P. P. Nauczycieli abonujących indywidualnie 4 zł 80 gr. Numer pojedynczy (bez przesyłki pocztowej) 50 gr. Konto w P. K. O. 203100.

Warunki umieszczenia ogłoszeń: Cała strona zł 100,—, 1/2 strony zł 55,—, 1/4 strony zł 30,—, 1/8 strony zł 20,—, 1/16 strony zł 12,—.

Ogłoszenia umieszcza się tylko po zapłaceniu z góry przypadającej należności (Konto nr 203100 w P. K. O.). Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do druku ogłoszenia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.

Zamówienie na prenumeratę jak również na numery pojedyncze wykonywa się jedynie po wpłaceniu należności. Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów wnosić należy do właściwych urzędów pocztowych niezwłocznie po otrzymaniu następnego, kolejnego numeru. Reklamacji spóźnionych lub wniesionych niewłaściwie nie uwzględnia się.

Nakładem Wydawnictwa Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Tłoczono z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Drukarni Spółdzielczej, Toruń, Mickiewicza 2.

S. BUSZCZYŃSKI

Rok za-
łożenia 1866.

DRUKARNIA

Toruń

UL. MOSTOWA 13 TEL. 1424

WYKONUJE WSZELKIE DRUKI DLA
URZĘDÓW, HANDLU I PRZEMYSŁU
wzorowo, gustownie — po cenach przystępnych.
NA ŻYCZENIE WZORY I KOSZTORYSY.

Wszelkie **nasiona**

warzywne, kwiatowe, gospodarcze

Rośliny

drzewka, krzewy, róże, by-
liny, cebulki kwiatowe i t.p.

Narzędzia i przybory ogrodnicze oraz
Preparaty chemiczne do zwalczania
chorób i szkodników roślinnych
poleca :

B. HOZAKOWSKI, TORUŃ

skrzynka pocztowa 1
ul. Mostowa nr 28

NOWY ILUSTROWANY KATALOG GŁÓWNY
na rok 1939 wyszedł już z druku i na życzenie
wysyłany jest bezpłatnie

Fabryka Szyldów i Wyrobów Metalowych

Telefon 1554

HENRYK RAUSCH - TORUŃ

Założ 1902

wykonuje

pieczęcie gumowe dla Władz i Urzędów (podłużne, owalne, okrągłe, kieszonkowe, faksy-
mile, datowniki.)

oraz metalowe (stemple do wypalania, szablony, znaki firmowe i urzędowe do wypa-
lania, znaczki z kolejną numeracją itd.)

prace rytnicze artystyczne ręczne i maszynowe

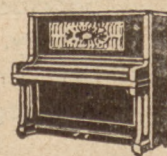
Specjalny dział

fabrykacji szyldów i galanterii metalowej trawionej

Największa w Polsce Fabryka Pianin

B. SOMMERFELD

Bydgoszcz, ul. Śniadeckich 2

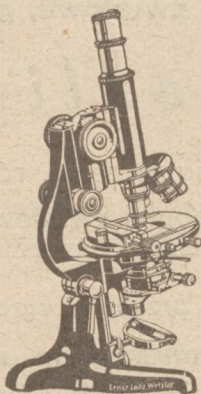

poleca znane na całym świecie pianina i fortepiany
po niskich cenach i na dogodnych warunkach.

Dla PP. Nauczycieli specjalne rabaty.

Jedyna fabryka eksportująca.

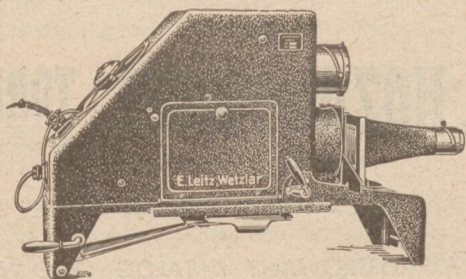
EPIDIASKOPY - MIKROSKOPY - MIKROPROJEKCJE

Leitz

to sprzęty szkolne o n*a*jw*y*ższej precyzji,
które służą jako nieodzowne pomoce naukowe

**Uznane za najlepsze
przez najpoważniejsze
zakłady naukowe**

Oferty i katalogi bez zobowiązania wysyła bezpłatnie
Wyłączne przedstawicielstwo na Polskę

C. Cegielski - Poznań

ul. Podolska 16-17 — telefon 32-22

„Nasza Księgarnia”

Ska Akc. Związku Nauczycielstwa Polskiego

WARSZAWA, Świętokrzyska 18. LUBLIN, Krak. Przedmieście 38. WILNO, Wielka 42
P. K. O. 2.058 P. K. O. 700.547

poleca ostatnie nowości wydawnicze dla nauczycielstwa:

SZUMAN S. Rozwój pytań dziecka zł 7.60.

Dzieło omawia naukowo lecz w sposób przystępny sprawę pytań dziecka, podając cały szereg autentycznych pytań dzieci uzyskanych na podstawie ankiety. Autor uwzględnia w pracy tej sposoby udzielania odpowiedzi. Dzieło niezwykle pożyteczne, tym bardziej że dotychczas polska literatura pedagogiczna nie posiadała, szerzej omawiającej to zagadnienie, pracy.

Łączkowski B. Zschodnia brama świata, rzecz o współczesnej Portugalii

Morsztynkiewicz M. Klasa trzecia rozpoczyna bieg, powieść o życiu uczennic 3 klasy gimnazjum. Pełna humoru ta powieść zatwierdzona jest przez Ministerstwo W. R. i O. P. do bibliotek szkolnych.